

SLECHTHORENDHEID EN DOOFHEID

Slechthorend of doof

Er is sprake van slechthorendheid als iemand minder hoort, of zoals het in de formele omschrijving luidt: "Bij slechthorendheid is sprake van een verminderd gehoorvermogen, maar het is nog wel mogelijk spraak of andere geluidsindrukken, eventueel met hoortoestellen, via het gehoor waar te nemen." (Slechthorendheid in Nederland, pag. 169). Hierin schuilt ook het grote verschil met doofheid: er wordt van doofheid gesproken als iemand niet (meer) via het gehoor kan communiceren, ook niet met hoortoestellen. De communicatie zal dus op een visuele manier moeten verlopen.

Doof of slechthorend geboren of geworden

Een ander belangrijk verschil is de leeftijd waarop iemand doof of slechthorend is geworden. Dat kan vóór de taalverwerving (prelinguaal) of ná de taalverwerving (postlinguaal) zijn. Prelinguaal dove of slechthorende mensen zijn doof of slechthorend geboren, of het voor hun derde jaar geworden. Zij hebben daarom een andere taalverwerving gehad dan mensen die goedhorend geboren zijn. Vooral bij ernstig slechthorend en doof geboren mensen is aan hun stem vaak goed te horen dat zij niet (goed) kunnen horen. Dit komt omdat ze hun eigen stem nooit hebben kunnen horen.

Postlinguaal dove of slechthorende mensen zijn goedhorend geboren en hebben een normale taalontwikkeling gehad. Op een bepaald moment in hun leven zijn ze plotseling of meer geleidelijk doof of slechthorend geworden. Dit is een dramatische gebeurtenis, en kan in principe op elke leeftijd gebeuren. Postlinguaal dove of slechthorende mensen hebben vaak een normale stem, omdat ze vroeger goed hebben kunnen horen.

Niet alleen slechter horen

Slechthorendheid is vaak meer dan het niet (meer) hard genoeg kunnen horen van geluiden. Bij sommige mensen worden geluiden ook vervormd, waardoor ze soms doffer en soms juist erg scherp klinken. Vaak is het oor weliswaar minder gevoelig voor zachte geluiden, maar juist extra gevoelig voor harde geluiden, waardoor geluid sneller als pijnlijk wordt ervaren. Daarom moet men nooit schreeuwen tegen slechthorende en dove mensen.

Slechthorenden hebben vaak meer last van omgevingslawaaï dan goedhorenden. Dit komt omdat slechthorenden belangrijke geluiden niet (goed) kunnen onderscheiden van bijgeluiden. Dit fenomeen treedt al op bij beperkte gehoorverliezen. Feestjes, gezellige achtergrondmuziek, vergaderingen, door elkaar pratende mensen, etc. zijn moeilijke situaties voor slechthorenden.

Verder vermindert bij gehoorverlies ook snel het vermogen om richting te bepalen. M.a.w. men hoort het geluid wel, maar weet niet waar het vandaan komt. Vooral in het verkeer kan dat erg lastig zijn, maar ook bijv. als iemand wordt geroepen.

Al deze factoren dragen ertoe bij dat slechthorenden en doven sneller onzeker kunnen worden en zich buitengesloten gaan voelen. Soms kan het zelfs leiden tot vereenzaming, als de persoon en de omgeving er niet genoeg rekening mee houden.

Horen of verstaan

Horen en verstaan zijn twee begrippen die vaak door elkaar gehaald worden. Veel slechthorenden horen vaak wel dat er iets gezegd wordt, maar ze verstaan niet wat er gezegd wordt. Het verschil tussen beide kan worden geïllustreerd met de volgende twee voorbeelden:

"Als ik mijn zoontje roep, dan komt hij direct." zegt een moeder van haar slechthorende zoontje. Het kind heeft dan waarschijnlijk zijn moeder horen roepen, of zijn vriendjes hebben

hem gewaarschuwd. Maar het is de vraag of het kind echt heeft verstaan dat de moeder riep: 'Jan, je moet naar school!'.
Als de deur van de huiskamer dicht is, is vaak op de gang te horen dat er in de kamer gesproken wordt. Maar kunt u het op de gang ook woordelijk verstaan?!